

BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI VE ETİK

İnternet ve BİT Kullanım Kuralları

Telif Hakları

Bilişim Suçları

Etik Nedir?

Adem Fırat

Etik:

- Etik; doğruyla yanlışı, haklı ile haksızı, iyiyle kötüyü, adil ile adil olmayanı ayırt etmek ve doğru, haklı ,iyi ve adil olduğuna inandığımız şeyleri yapmaktır.

Bilişim Etiđi Nedir?

Bilişim Etiđi:

- Dijital ortamda uyulması gereken kuralları tanımlayan normlar ve kodlar kısaca bilişim etiğini ifade eder.
- Bilişim Etiđi, bilişim alanında uyulması gereken yazılı ve yazılı olmayan kurallardır.

Bilişim Etiđi:

- Bilişim etiği kavramı bilgisayar dünyası içindeki insanların davranışlarını inceleyen felsefe dalıdır.
- Bilişim etiği konusunda hackerlik, dosya paylaşımı, internetin demokratik olup olmaması, lisanslar sıklıkla tartışılan konulardır.

Computer Ethics Institute (Bilgisayar Etik Enstitüsü) tarafından geliştirilen ve bilgisayar kullanım etik ilkelerinin temelini oluşturan 10 ilke;

- Bilgisayar başka insanlara zarar vermek için kullanılamaz.
- Başka insanların bilgisayar çalışmaları karıştırılamaz.
- Bilgisayar ortamında başka insanların dosyaları karıştırılamaz .
- Bilgisayar hırsızlık yapmak için kullanılamaz.
- Bilgisayar yalan bilgiyi yaymak için kullanılamaz.

Computer Ethics Institute (Bilgisayar Etik Enstitüsü) tarafından geliştirilen ve bilgisayar kullanım etik ilkelerinin temelini oluşturan 10 ilke;

- Bedeli ödenmeyen yazılım kopyalanamaz ve kullanılamaz.
- Başka insanların bilgisayar kaynakları izin almadan kullanılamaz.
- Başka insanların entelektüel bilgileri başkasına mal edilemez.
- Kişi yazdığı programın sosyal hayata etkilerini dikkate almalıdır.
- Kişi, bilgisayarı, diğer insanları dikkate alarak ve saygı göstererek kullanılmalıdır.

İnternet ve BİT Kullanım Kuralları

İNTERNET

- İnternetin artık hayatımızın, günlük yaşamımızın bir parçasına haline geldiğini inkar edemeyiz.
- İnterneti hemen hepimiz kullanabiliyoruz, peki ne kadar **doğru** kullanabiliyoruz hiç düşündünüz mü?

İNTERNET KULLANIMI

- Hiç farkında olmadan bir **suç** işleyebileceğinizi, bir suça ortak olabileceğinizi hatta **dolandırılabilceğinizi** biliyor musunuz?
- İnterneti kullanırken kendimizi ve sevdiklerimizi güvende tutmak için dikkat etmemiz gereken bazı noktalar var.

KİŞİSEL BİLGİLERİNİZİ PAYLAŞMAYIN

- İnternet üzerinde görüştüğünüz kişilerle, üye olduğunuz sitelerde, forumlarda ve sosyal ağlarda size ait ad, soyad, TC kimlik numarası, adres, telefon gibi bilgileri **paylaşmayın**.
- **Güvendiğiniz** kişilerle dahi özel bilgilerinizi paylaşmayın, unutmayın karşınızdaki kişi **zannettiğiniz** kişi olmayabilir!
- Hiçbir siteye gereğinden fazla bilgi vermeyin.

İYİ VE NAZİK BİR KULLANICI OLUN

- Türkçemizi en güzel şekilde kullanın.
Kısaltmalar kullanmayın.
- Şaka amaçlı dahi olsa **tehdit edici**, **kötü** ve **kaba sözler** kullanmayın.
- İnternet özgürlüğünüzü kullanırken başkalarını **rahatsız etmeyin**.
- Tüm **büyük** harften oluşan mesajlar kullanmayın, bu internet ortamında **BAĞIRMAK** anlamına gelir.

TANIMADIĞINIZ KİŞİLERLE GÖRÜŞMEYİN

- Tanımadığınız kişiler sosyal ağlarda size arkadaşlık teklifi gönderebilir, bu teklifleri **kabul etmeyin.**
- Unutmayın karşınızdaki kişi sizin yaşınızdakimış gibi davranabilir, bunu asla bilemezsiniz.
- Bu kişilere eviniz, aileniz, okulunuz, maddi durumunuz gibi bilgiler vermekten kaçınınız. Fotoğraf ve video göndermeyiniz.

ÖDÜL VE HEDİYELERE ALDANMAYIN

- İnternette gezinirken reklam veya bilgi çalmak amaçlı «**tebrikler, ödül kazandınız, ödülünüzü almak için tıklayın**» gibi aldatıcı resim ve yazılara tıklamayın.
- Bu sitelere asla cep telefonu, adres gibi bilgiler vermeyin, hiç farkında olmadan **ücretli** servislere üye olmuş olabilirsiniz!

AİLENİZDEN YARDIM ALIN

- İnternette ailenizle **birlikte** gezinin, ailenizin zamanı yoksa ziyaret ettiğiniz siteleri not olarak daha sonra onların görüşünü alın.
- Ailenize sormadan internetten hiçbir şey satın almayın, kredi kartı bilgisi vermeyin.
- İnternet üzerinden sizi rahatsız eden kişileri çekinmeden **ailenize** bildirin.

ŞİFRENİZİ PAYLAŞMAYIN

- İnternet üzerindeki hesaplarına ait kullanıcı adı ve şifreyi kimseyle **paylaşmayın**, hiçbir yere **yazmayın** ve kimseye **göndermeyin**.
- Unutmayın, hesabınızı ele geçiren bir kişi sizin adınıza suç işleyebilir, **suçu o işler ama sorumlusu siz olursunuz!**
- **Güçlü** bir şifre oluşturarak hesaplarınızı koruyun.

TELİF HAKKI

TELİF HAKKI NEDİR?

- Herhangi bir bilgi veya düşünce ürününün kullanılması ve yayılması ile ilgili hakların, yasalarla belirli kişilere verilmesidir.
- Kısaca, orijinal bir yapıtın, eserin kopyalanmasına veya kullanılmasına **izin vermeme** hakkıdır.

TELİF HAKKI İHLALİ

- Bir sanatçının müzik parçasını, klibini, film eserini, bir yazarın kitabını veya bir firmanın yazılımını bu kişilerin izni olmadan ne kullanabilir ne de kopyalayabilirsiniz.
- Bu eserler, sahibinin izin verdiği, yasal dağıtımını yapan mağaza ya da internet sitelerinde satın alınarak kullanılmalıdır.
- Aksi bir yönetime başvurulursa telif hakkı ihlali gerçekleşmiş, yani suç işlenmiş olur.

İNTERNET VE TELİF HAKKI İHLALI

- İnternet üzerinden bilginin çok hızlı ve denetimsiz bir şekilde yayılması telif hakkı ihlal suçlarının artmasına neden olmuştur.
- Müzik albümleri, yazılımlar, oyunlar, filmler kitaplar daha birçok eser daha yayınlandığı **ilk saatlerde** internet üzerinde paylaşmakta ve birçok kullanıcı hiç farkında olmadan bu **suça ortak** olmaktadır.
- Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre bu kişiler hakkında **2-4 yıl hapis, 50-100 milyar** ağır para cezası istenebilmektedir.

SUÇA ORTAK OLMAYIN

- Her şeyden öte bu eserleri yasal olmayan yollardan elde etmek, eser sahiplerinin hakkını yemek anlamına gelir. Çünkü **korsan** yolla elde ettiğiniz bir eserin sahibine hiçbir **maddi geliri** yoktur. Hatta zararı vardır.
- Eser sahibi, emeğinin karşılığını alamadığını gördüğünde artık yeni eserler ortaya koymak için çaba sarf etmeyecek ve isteği kırılacaktır.

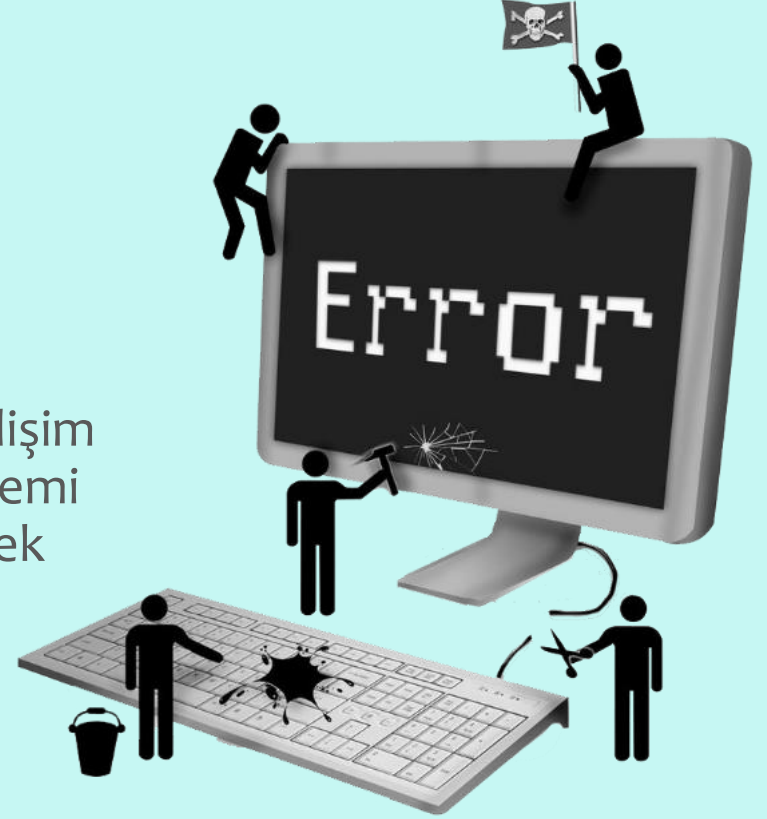

BİLİŞİM SUÇLARI

BİLİŞİM SUÇU NEDİR?

- Bilişim suçu en basit tanımıyla bilişim sistemlerine karşı işlenen suçlardır.
- Bir bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girmek, orada kalmaya devam etmek, bilişim sisteminden izinsiz veri kopyalamak, sistemi erişilmez kılmak ve çalışmaz hale getirmek bilişim suçlarını oluşturmaktadır.

SIK KARŞILAŞILAN BİLİŞİM SUÇLARI

- Ülkemizde en sık karşılaşılan bilişim suçlarının başında banka ve kredi kartı bilgisini hukuka aykırı olarak ele geçirerek, haksız kazanç elde etme eylemlerini gösterebiliriz.
- Banka ve kredi kartları, ATM cihazlarında, bazı işyerlerinde ve online alış-veriş sitelerinde kopyalanabilmektedir. Kart bilgisi kopyalanarak bağlı bulunan hesaptan alışveriş yoluyla para çekilmektedir.

SIK KARŞILAŞILAN BİLİŞİM SUÇLARI

- Web sitelerini "hack"lemek, virüs, truva atı ve kötü amaçlı yazılım hazırlamak ve yaymak, başkalarına ait kullanıcı adı, şifre, parola gibi kişiye özel bilgileri ele geçirmek ve kullanmak da bilişim suçlarını oluşturmaktadır.

SON

Teşekkür ederim.

